

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2566 Vol. 15 No. 2 May - August 2023

Received: January 21, 2022

Revised: August 19, 2023

Accepted: August 28, 2023

ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

Dishearten Factors Affecting the Performance Based on Professional Standards
of Teachers under the Songkhla Primary Educational Service Area Office 2

นันท์นภัส จันทสโร*

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: 0105nannapat@gmail.com

Nannapat Chantasaro*

Rungchatchadaporn Vehachart

Faculty of Education, Thaksin University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน 2) ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และ 3) ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 297 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโดยภาพรวมและรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก และปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลทางลบต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพมี 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ โดยสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู ได้ร้อยละ 3.3 ($R^2 = 0.033$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน; มาตรฐานวิชาชีพครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

Abstract

This research aims to study 1) levels of dishearten factors, 2) levels of performance based on professional standards, and 3) dishearten factors affecting the performance based on professional standards of teachers under the Songkhla Primary Educational Service Area Office 2. Research samples were 297 teachers under the Songkhla Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2020, selected by simple random sampling method by drawing lots. The instrument was a questionnaire with the reliability of 0.91. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The research revealed that overall factors of dishearten that consisted of personal factors, environmental factors, and weak relationship factors were at a moderate level while the performance based on professional standards, both overall and individual standards, were at a high level. A dishearten factor negatively affecting the performance based on professional standards was weak relationship. This factor could predict teachers' performance based on professional standards at 3.3% ($R^2 = 0.033$) with a statistically significance level of .01.

Keywords: Dishearten Factors; Teacher Professional Standards; Songkhla Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลดีมีคุณภาพเพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่พึงประสงค์ (Sanjan, 2013) ครูสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพครูของไทย จึงกำหนดให้มีข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เพื่อเป็นหลักประกันและคุ้มครองให้ผู้รับบริการทางการศึกษาได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติ ตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ในหมวดที่ 2

ข้อ 11 กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐาน การปฏิบัติงาน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน 3) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เติบโต เต็มตามศักยภาพ 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และ 12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2013) และต่อมาได้มีข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางการศึกษาของชาติมากขึ้น โดยนำมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ทั้ง 12 มาตรฐาน มาจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจนขึ้น เป็น 3 หมวดหมู่ คือ (ก) การปฏิบัติหน้าที่ครู (ข) การจัดการเรียนรู้ และ (ค) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และให้ความสำคัญกับหมวดหมู่ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้น โดยกำหนดให้ครูมีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติ 3 ด้าน คือ 1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) สร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน และ 3) ศึกษาเข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดประเด็นดังกล่าวไว้แค่มาตรฐานเดียว คือ มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จะมุ่งเน้นที่มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงกับคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก (Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand, 2019)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคุรุสภาจะกำหนดข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานให้ครูทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติตาม แต่การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูยังมีปัญหาหลายประการ อาทิ 1) ครูขาดจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู 2) มีการใช้จิตวิทยาการเรียนการสอนน้อย ทำให้นักเรียน มีปัญหาและเกิดการต่อต้าน 3) ครูส่วนหนึ่งขาดวินัยในการทำงาน 4) ครูไม่สามารถพัฒนาสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง 5) ครูขาดความชำนาญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลไม่ถูกต้อง และ 7) ครูมีสมรรถนะการถ่ายทอดความรู้ไม่ดีพอ (Arpaadul, Polkagang, & Siripant, 2011) และเนื่องจากการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูนั้น มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพผู้เรียน แต่สถานการณ์ที่ผ่านมา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีภาระงานมาก มีการเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนและผู้เรียนน้อยลง ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร ปัญหาเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าครูยังปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ไม่ดีพอ (Chamnanrian, 2017)

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ครูยังปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ไม่ดีพอ นั้น จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ โดยหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยความท้อแท้ ในการปฏิบัติงาน สำหรับผู้ประกอบอาชีพครูนั้น พบว่า มีปัจจัย 3 ประการ ที่ทำให้เกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคคล เป็นปัจจัยที่เกิดจากความคิด ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมในการทำงานของครู 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่เกิดจากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวครู ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงาน และ 3) ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ เป็นปัจจัยที่เกิดจากความด้อยสัมพันธ์ภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มความหมกมุ่นและความพยายามในการปฏิบัติงาน (Swick & Hanley, 1980) ความท้อแท้ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเหล่านี้ ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ โดยเมื่อครูประสบกับ

ความท้อแท้จะแสดงออกถึงอาการหมดสิ้นเรี่ยวแรง หมดพลังที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลง (Saesue, 2006)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เป็นหน่วยงานการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอควนเนียง อำเภอบางกล่ำ และอำเภอคลองหอยโข่ง ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากอดีตที่ผ่านมา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยเมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีคะแนนผลการทดสอบเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานในระดับประเทศ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนผลการทดสอบเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานในระดับประเทศ จำนวน 16 โรงเรียน จากโรงเรียนภายใต้สังกัดทั้งหมด 19 โรงเรียน (Songkhla Primary Educational Service Area Office 2, 2021) จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้มองได้ว่าครูได้ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ดีหรือไม่

การทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยความท้อแท้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของคุณครู แต่การศึกษาถึงประเด็นดังกล่าวยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ได้รับคำตอบไม่สมบูรณ์มากพอ เช่น 1) ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 และ 2) การศึกษาปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานที่ผ่านมา มีการศึกษาผ่านมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งช่วงระยะเวลาดังกล่าว อาจมีบริบทต่าง ๆ ที่แตกต่างกับช่วงเวลาปัจจุบัน ที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานของครูในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งบริบทของช่วงระยะเวลาแตกต่างกัน อาจส่งผลให้ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างกัน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการนำผลการวิจัยไปใช้ในบริบทของพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ได้

ดังนั้นการศึกษาปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จึงมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และยังเป็นประโยชน์กับโรงเรียนอื่น ๆ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงปัจจัยความท้อแท้ด้านต่าง ๆ ที่เป็นตัวขัดขวางการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,259 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอายุราชการ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามแต่ละข้อ ตั้งแต่ 0.50-1.00

ตอนที่ 2 ระดับปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน จำนวน 45 ข้อ แบ่งเป็น ปัจจัยด้านบุคคล จำนวน 15 ข้อ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ และปัจจัยด้านความต้อยสัมพันธ์ภาพ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 48 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีระดับปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน/ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดค่าคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามแต่ละข้อ ตั้งแต่ 0.50-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านความต้อยสัมพันธ์ภาพ และระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ เท่ากับ 0.78, 0.90, 0.96 และ 0.99 ตามลำดับ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) เลือกรายการข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Phusi-on, 2008) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 (Phusi-on, 2008) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91 จึงจะนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบแบบสอบถาม ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณของเนื้อหา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) วิเคราะห์ระดับปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน และ 2) วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ของ Srisaard (2013) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 = น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 = น้อย ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 = ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 = มาก และค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 = มากที่สุด และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ก่อนนำตัวแปรเข้าสู่สมการมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) กำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ต้องมีค่าไม่เกิน 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันสูงจนเกินไป (Multicollinearity) สามารถนำตัวแปรอิสระไปใช้พยากรณ์ตัวแปรตามได้ (Phusi-on, 2008)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 43.01 และ 41.22 ตามลำดับ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 53.87 มีอายุระหว่าง 25-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 79.46 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.94 มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-25,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 50.17 และมีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.17

2. ระดับปัจจัยความท้าทายในการปฏิบัติงาน

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีความท้าทายในการปฏิบัติงานจากปัจจัยต่าง ๆ โดยภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$, S.D. = 0.54) โดยปัจจัยความท้าทายที่อยู่ในระดับปานกลางคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.50) และปัจจัยด้านบุคคล ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยความท้าทายที่อยู่ในระดับน้อย คือ ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธภาพ ($\bar{X} = 2.49$, S.D. = 0.79) และเมื่อพิจารณาตามรายปัจจัย พบว่า ประเด็นที่ครูมีความท้าทายในการปฏิบัติงานสูงสุดในแต่ละปัจจัย มีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านบุคคล คือ การคิดว่ารายได้ของตนเองไม่เหมาะสมกับงานที่ทำหรือรายได้น้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.83$) 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม คือ ปริมาณงานที่ทำอยู่มีมากเกินไป ($\bar{X} = 3.02$) และ 3) ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธภาพ คือ การขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานบางคน ($\bar{X} = 2.78$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยความท้าทายในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ปัจจัยความท้าทายในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก
ปัจจัยด้านบุคคล	2.68	0.50	ปานกลาง	1. การคิดว่ารายได้ของตนเองไม่เหมาะสมกับงานที่ทำหรือรายได้น้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.83$)
				2. ความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า เมื่องานที่รับผิดชอบมีผู้อื่นมาทำแทน ($\bar{X} = 2.81$)
				3. ความไม่เชื่อว่าการได้เลื่อนตำแหน่งต้องมาจากผลการปฏิบัติงานที่ดีเสมอ ($\bar{X} = 2.80$)
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	2.77	0.50	ปานกลาง	1. ปริมาณงานที่ทำอยู่มีมากเกินไป ($\bar{X} = 3.02$) 2. สภาพการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวย ($\bar{X} = 2.86$) 3. โรงเรียนมีสื่อ-วัสดุอุปกรณ์ไม่ทันสมัย ($\bar{X} = 2.85$)
ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธภาพ	2.49	0.79	น้อย	1. การขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานบางคน ($\bar{X} = 2.78$)
				2. การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ($\bar{X} = 2.75$)
				3. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน ($\bar{X} = 2.73$)
รวม	2.64	0.54	ปานกลาง	

3. ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.76) โดยมาตรฐานวิชาชีพที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.82) ประเด็นที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู ทั้งการแต่งกาย การใช้วาจา และการมีจริยธรรมที่ดี ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.89) ประเด็นที่มีระดับการปฏิบัติงานสูงสุด คือ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนมาตรฐานวิชาชีพที่มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.83) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
มาตรฐานที่ 1	3.96	0.83	มาก	เป็นผู้นำในการพัฒนาทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.01$)
มาตรฐานที่ 2	4.14	0.88	มาก	ปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.16$)
มาตรฐานที่ 3	4.07	0.80	มาก	จัดการเรียนการสอนตามความสนใจผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$)
มาตรฐานที่ 4	4.05	0.81	มาก	เลือกใช้แผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสัมพันธ์กัน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ($\bar{X} = 4.07$)
มาตรฐานที่ 5	4.02	0.77	มาก	เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.03$)
มาตรฐานที่ 6	4.01	0.81	มาก	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจผู้เรียน โดยใช้สถานการณ์จำลองที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.02$)
มาตรฐานที่ 7	3.98	0.78	มาก	นำข้อเสนอแนะใหม่ ๆ มาพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03$)
มาตรฐานที่ 8	4.18	0.82	มาก	มีการปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู ทั้งการแต่งกาย การใช้วาจา และการมีจริยธรรมที่ดี ($\bar{X} = 4.24$)
มาตรฐานที่ 9	4.15	0.89	มาก	รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.17$)
มาตรฐานที่ 10	4.13	0.89	มาก	ยอมรับในความสามารถของบุคคลในชุมชน ($\bar{X} = 4.15$)
มาตรฐานที่ 11	4.05	0.88	มาก	แสวงหาความรู้ทางสังคมและวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.11$)
มาตรฐานที่ 12	4.03	0.89	มาก	กล้าเผชิญปัญหา และมีสติในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.09$)
รวม	4.06	0.76	มาก	

4. ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

การวิเคราะห์ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน โดยก่อนนำตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอย มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคคล (PERS) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (ENVI) และปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ (RELA) มีความสัมพันธ์ในทางลบกับตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ (STAN) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตาม คือ ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ (RELA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.182 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรอิสระ พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.583 ถึง 0.743 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 0.80 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Phusi-on, 2008) สามารถใช้พยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	PERS	ENVI	RELA	STAN
PERS	-	0.583**	0.743**	-0.170**
ENVI		-	0.722**	-0.181**
RELA			-	-0.182**
STAN				-

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หลังผ่านการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น จะนำตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตามนำเข้าสู่สมการเป็นตัวแปรแรก พบว่า ปัจจัยความท้อแท้ที่ถูกเลือกเข้าสู่สมการมีเพียง 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ (RELA) สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ (STAN) ได้ร้อยละ 3.3 ($R^2 = 0.033$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (a) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ (STAN) มี 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ (RELA) ($Beta = -0.182$) โดยพบว่า เมื่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพเพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพลดลง 0.175 เท่า ดังตารางที่ 4 ซึ่งสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ: } STAN = 4.449 - 0.175RELA$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน: } Z(STAN) = -0.182Z(RELA)$$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ตัวพยากรณ์	b	S.E. _b	Beta	t	p
a (constant)	4.449	0.144		31.235***	.000
RELA	-0.175	0.055	-0.182	-3.177**	.002

$R = 0.182, R^2 = 0.033, S.E._{est} = 0.746, F = 10.093^{**}, p = .002$

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, ***แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากปัจจัยต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีความรู้สึกไม่พอใจต่อสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยครูส่วนใหญ่รู้สึกว่าปริมาณงานที่ตนเอง

ทำอยู่มีมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่าประเด็นปริมาณงานที่ทำอยู่มีมากเกินไปมีค่าเฉลี่ยของระดับความท้อแท้สูงสุด ($\bar{X} = 3.02$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสภาวะปัจจุบันที่สังคมไทย และสังคมโลกต้องเผชิญกับสภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ภาระงานของครูสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากครูต้องมีการปรับตัวเพื่อเรียนรู้ทักษะการสอนออนไลน์และการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อวางแผนและออกแบบการสอนในสภาวะคับขัน และมีอุปสรรคของการจัดการจำนวนมาก จึงอาจส่งผลให้ครูมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mingsorn (2017) พบว่า ครูอัตราจ้างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาปัจจัยความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามรายปัจจัย พบว่า ครูมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด ทั้งนี้จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 รู้สึกว่าในสภาวะปัจจุบันปริมาณงานที่ตนเองทำอยู่มีมากเกินไป ($\bar{X} = 3.02$) รวมทั้งการมีสภาพการเรียนการสอนที่ไม่เอื้ออำนวย ($\bar{X} = 2.86$) ซึ่งครูส่วนใหญ่สังกัดอยู่ภายใต้โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 43.01 และ 41.22 ตามลำดับยังขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.85$) จึงส่งผลให้ครูมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสูงกว่าด้านอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mingsorn (2017) พบว่า ครูอัตราจ้างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานสูงกว่าด้านอื่น ๆ

2. ระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ โดยภาพรวมและรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี ว่าการที่ตนเองจะสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องมีมาตรฐาน ที่เป็นแนวทางในการทำงานอย่างเหมาะสม นั่นคือมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน 12 มาตรฐาน ที่ข้อบังคับ คุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 กำหนดขึ้น ครูจึงมีการพัฒนาตนเอง อันเป็นการยกย่องชื่อเสียงให้แก่วิชาชีพครู และเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chamnanriani (2017) พบว่า ครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพโดยภาพรวมและรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ Laehheem & Wannapairo (2018) พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพโดยภาพรวมและรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานวิชาชีพที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งนี้จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่มีความตระหนักดีว่าการปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู ทั้งการแต่งกาย การใช้เวลา และการมีจริยธรรมที่ดี ($\bar{X} = 4.24$) ย่อมทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง ครูทุกคนจึงมีจิตสำนึกความเป็นครู จึงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chamnanriani (2017) พบว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในอำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และงานวิจัยของ Laehheem & Wannapairo (2018) พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สูงกว่ามาตรฐานอื่น ๆ

3. ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ปัจจัยความท้อแท้ที่ส่งผลทางลบต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มี 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพ กล่าวคือ เมื่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากความด้อยสัมพันธ์ภาพเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีสัมพันธ์ภาพที่ตึงเครียดระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ เพราะไม่ว่าบุคคลจะปฏิบัติงานใดต้องอาศัยสัมพันธ์ภาพที่เป็นเลิศทั้งนั้น เพราะถือว่าเป็นกระบวนการจูงใจ การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และในทางตรงกันข้ามหากเกิดความด้อยสัมพันธ์ภาพกับบุคคล กล่าวคือ การมีเจตคติในทางลบต่อบุคคลอื่น ขาดความเห็นอกเห็นใจและ ขาดความนับถือต่อผู้อื่น มีความระแวงต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและมองบุคคลอื่นในแง่ร้าย การเกิดความรู้สึกดังกล่าวทำให้หมดกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ (Maslach, 1977) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriwilai & Na-Nan (2021) พบว่า ความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน ได้แก่ ความด้อยสัมพันธ์ภาพกับบุคคลมีอิทธิพลในทางลบต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ไฟน์ เมททัล เทคโนโลยีส์ จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดีของครูมากยิ่งขึ้น เช่น การสนับสนุนเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่พอเพียงและทันสมัย ที่สามารถเอื้ออำนวยให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ครูมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอได้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ โดยการจัดอบรม สัมมนา และแสวงหาแนวทางเพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น

3. ปัจจัยความท้อแท้ในด้านความด้อยสัมพันธ์ภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางลบต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ตึงเครียดระหว่างครูกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ทั้งผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และครอบครัว โดยการจัดกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่มีการจัดกิจกรรมในปัจจุบัน หรือการจัดอบรม สัมมนา ตามแต่สมควร เพื่อให้ครูมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ หรือใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

2. ควรเพิ่มปัจจัยในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลการศึกษามากขึ้น เช่น ความเครียดในการทำงาน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลในทางลบต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในมิติอื่น ๆ มากขึ้น

3. ผู้สนใจที่จะศึกษาในหัวเรื่องนี้ ควรนำผลการวิจัยนี้ไปเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในอนาคต เพื่อจะได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและความแตกต่าง

4. ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ฉบับปัจจุบัน เพื่อจะได้ทราบถึงการปฏิบัติงานของครูที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางการศึกษาของชาติ

References

- Arpaadul, A., Polkagang, A., & Siripant, R. (2011). *The vocational teachers' professional standard* (Research report). Bangkok: The Printing House of the Teachers' Council. (in Thai)
- Chamnanrian, S. (2017). *Job performance on the criteria professional standard of teachers in Bankhai District under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1* (Master's thesis). Burapha University (in Thai)
- Jiambanjong, R. (2015). *Individual-level factors affecting the performances of the teachers in Nakhonnayok Local administrative organization based on professional education standards of teachers* (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (in Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608.
- Laehheem, N., & Wannapiro, S. (2018, July 20). The performance according to the teaching professional standard of the teachers under the Satun Primary Educational Service Area Office. In *The 9th Hatyai National and International Conference*. Hatyai University, Songkhla. (in Thai)
- Maslach, C. (1977). *Burn-out: A social psychological analysis*. San Francisco: American Psychology Association.
- Mingsorn, K. (2017). *The job burnout of short-time contracted teachers in Chonburi Primary Educational Service Office 2* (Master's Thesis). Burapha Universit. (in Thai)
- Phusi-on, S. (2008). *Application of SPSS in research data analysis*. Kalasin: Prasan Printing. (in Thai)
- Pines, A. M., Aronson, E., & Kafry, D. (1981). *Burnout: From tedium to personal growth*. New York: Free Press.
- Saesue, W. (2006). *Burnout of elementary small schools' teacher under the Office of Chonburi Educational Service Area 1* (Master's thesis). Burapha University. (in Thai)
- Sanjan, P. (2013). *Job performance in accordance with the professional standard of teachers in Khaochakan district school cluster under the Sakaeo educational service area office 1* (Master's thesis). Burapha University. (in Thai)
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2013). *Regulation of the Teachers' Council of Thailand on Professional Standards and Ethics 2013*. Bangkok: The Printing House of the Teachers' Council. (in Thai)
- Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (2019). *Regulation of the Teachers' Council of Thailand on Professional Standards and Ethics (No. 4), B. E. 2562 (2019)*. Bangkok: The Printing House of the Teachers' Council. (in Thai)
- Songkhla Primary Educational Service Area Office 2. (2021). *Information about Songkhla Primary Educational Service Area Office 2*. Songkhla: Songkhla Primary Educational Service Area Office 2. (in Thai)
- Srisaard, B. (2013). *Statistical methods for research, volume 1* (5th ed.). Bangkok: Suweeriyasan. (in Thai)

- Sriwilai, W., & Na-Nan, K. (2021). Effect of stress and burnout on employee job performance: A case study of Fine Metal Technologies. Public Company Limited. *Santapol College Academic Journal*, 7(2), 34-42. (in Thai)
- Swick, K. J., & Hanley, P. E. (1980). *Stress and classroom teachers*. Washington, DC: National Education Association of the United States.

ผู้เขียน

นางนันทน์ภัท จันทรโร

นักศึกษาปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
E-mail: 0105nannapat@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
E-mail: rungchatchadaporn@tsu.ac.th

